

Lidija Kos Stanišić¹
Latinska Amerika
– povijest i politika

Golden marketing
– *Tehnička knjiga, Zagreb, 2009., 279. str.*

vatskoj, knjige „Latinska Amerika – povijest i politika“.

Knjiga u izdanju Golden marketinga - Tehničke knjige na 279 stranica donosi iscrpan pregled političke, ekonomske, socijalne i kulturne sfere latinskoameričkog kontinenta. Dr. sc. Lidija Kos-Stanišić (po primarnom je obrazovanju povjesničar, povjesničar umjetnosti i muzeolog, s doktoratom iz politologije na temu „Nova civilizacijska svrstavanja i budućnost Latinske amerike) jedina je hrvatska politologinja kojoj je stručni i znanstveni interes usmjeren na Latinsku Ameriku. Ova docentica (i aktualna prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju) zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti već dugi niz godina objavljuje znanstvene radove tematikom vezane za područje južnijeg američkog kontinenta te se bavi popularizacijom Latinske Amerike. Knjiga „Latinska Amerika – povijest i politika“ svakako je veliki korak u tom smjeru.

Za razumijevanje ove složene regije, nije dovoljno samo znati trenutačno društveno-političko stanje Latinske Amerike, već se treba zaputiti na put kroz povijest koja nam otkriva kompleksan konglomerat utjecaja religije, kolonijalizma, globalizacije i snažnih ličnosti na suvremenost ovog kontinenta. To čini i autorica koja kroz čitavu knjigu pokušava istaknuti važnost povijesti Latinske Amerike bez koje se, prema njezinom mišljenju, ne može

Niti jedan kontinent nije toliko životopisan, promjenjiv, poseban i dinamičan kao Latinska Amerika. Svojim specifičnim političkim pedigreom i kulturnim diverzitetom spada u najfascinantnije regije modernog svijeta. Svima je poznata izjava svjetski poznatog latinoamerikanista Howarda Wiarda da je Latinska Amerika „živi laboratorij društvenih i političkih promjena“.

Isto to misli i dr. sc. Lidija Kos-Stanišić, autorica prve sveobuhvatne studije o ovom kontinentu u Hr-

1 Dr. sc. Lidija Kos-Stanišić je docentica na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu na kojem predaje kolegije: Povijest zapadne civilizacije, Suvremene civilizacije te Regionalna politika Latinske Amerike na preddiplomskom studiju. Kos-Stanišić je i prodekanica za znanost na spomenutom fakultetu.

shvatiti današnja vrlo dinamična politička situacija ovog kontinenta. Knjiga o kojoj pišem podijeljena je u dva osnovna dijela: „I. Uvod u latinoameričku povijest i politiku“ i „II. Studije država“.

Prvo poglavlje, kroz šest dijelova, uvodi nas u područje Latinske Amerike. Autorica nas podsjeća na definiciju Latinske Amerike koja kaže da se pod tom sintagmom „podrazumijeva cijeli južnoamerički kontinent, srednja Amerika, Meksiko i karipski otoci na kojima se govore romanski jezici“ (Kos-Stanišić, 2009: 13) te daje prikaz razvoja kontinenta od 16. do 20. stoljeća. Treći dio prvog poglavlja bavi se društvom i politikom. Ovaj, po mom mišljenju, najbolji dio knjige, jasno demonstrira ulogu političke kulture u formiranju latinoameričkog identiteta koji je pak temelj svim političkim procesima Latinske Amerike. Autorica naglašava važnost religije (katolicizma) u oblikovanju stajališta, uvjerenja i socijalnog kapitala žitelja ovog kontinenta. Školskim pristupom, Lidija Kos-Stanišić daje pregled teorije komparativne politike vezane za političku kulturu i identitet te istu potkrepljuje latinoameričkim primjerima. Sljedeći dio se odnosi na odnose između država u Latinskoj Americi s akcentom na pregled međunarodnih organizacija, dok poglavlje završava analizom demokratskih procesa ovog kontinenta. Autorica smatra kako se nesigurnost ove regije ne može pripisati samo istaknutoj trgovini drogom, već i promjenom ekonomske sfere, misleći na uvođenje tržišne ekonomije i neoliberalne politike. Pod pojačanim intenzitetom globalizacije, mnoge nacije-države nisu se mogle nositi te su oslabile njihove sposobnosti stvaranja ekonomske i socijalne politike. Isto tako valja istaknuti autoričinu opservaciju korelacije ekonomske stabilnosti i legitimacije političkih režima. Naime, smatra se kako je u Latinskoj Americi posebno snažna korelacija između ova dva pojma te kako političke sustave (posebice demokraciju) treba gledati kroz prizmu te međusobne povezanosti. Mišljenja sam kako ovo, prvo, poglavlje predstavlja i vrhunac cjelokupne knjige. Zahvaljujući konciznosti i nedvosmislenoj uzročno-posljedičnoj logici, na kraju ovog poglavlja čitatelj uviđa ključne politološke koncepte Latinske Amerike te slivaća posebnost ovog kontinenta u odnosu na globalnu sliku svijeta.

U drugom poglavlju knjige „Latinska Amerika – povijest i društvo“ dr.sc. Lidija Kos-Stanišić daje prikaz osam, po njoj, najvažnijih latinoameričkih država: Meksika, Argentine, Brazila, Čilea, Venezuele, Kolumbije, Paragvaja i Urugvaja. Sve navedene države imale su relativno sličan povijesno-politički razvoj, no ipak svaka država ima svoju *differentiu specificu* (bilo to bogatstvo prirodnim

izvorima, prosvijećeni vladari ili ukorijenjena nejednakost u društvenim strukturama stanovništva) koja bitno određuje njihovu današnju političku situaciju. Autorica napominje kako su ove države presudno utjecale na razvoj kontinenta, te položaj istoga, u cjelokupnoj politici. Premda poglavlju o državama Latinske Amerike nedostaje analitičkih alata koji bi povezali različite politološke aspekte (političku kulturu, povijest, društvene pokrete i sl.), ovaj dio knjige predstavlja doprinos sistematskom prikazu zemalja Latinske Amerike. Čitajući studije država saznajemo mnogo o njihovoj povijesti, no, osim Kolumbije, ne dobivamo teorijsku analizu tremutačkih političkih stanja država.

I na kraju, cjelokupna ocjena ovog djela. Djelo je pristupačno i lako čitljivo. Štivo koje nam prezentira Lidija Kos-Stanišić u svakom slučaju pokazuje veliku ljubavi, što je važnije, veliko znanje autorice o Latinskoj Americi pa tima valja istaknuti i iscrpnu bibliografiju kojom se dr.sc. Kos-Stanišić poslužila u pisanju ove knjige. No, isto tako, treba naglasiti kako je knjiga „Latinska Amerika – politika i društvo“ u prvom redu sveučilišni udžbenik (što i dr.sc. Kos-Stanišić kaže u uvodnoj riječi) kojemu je cilj pomoći studentima svladavanju nastavnog gradiva vezanog za ovu tematiku. Jasne argumentacijske linije olakšavaju praćenje složene povijesno-političke tematike La-

tinske Amerike, a obilje grafikona i tablica približuju čitatelju sadašnje stanje ovog kontinenta. Čitatelj koji pročita ovu knjigu suvereno će vladati temeljnim konceptima koji su bitni za proučavanje južnoameričkog kontinenta te će sasvim solidno razumjeti aktualnu društveno-političku situaciju kontinenta. Smatram kako je knjiga vrijedan doprinos regionalnim komparativnim politikama te predstavlja originalni produkt stručnog interesa autorice. Budući da u Hrvatskoj do sada nije postojala ovako obuhvatna studija koja se bavi navedenim kontinentom, siguran sam kako će ovo djelo pomoći, ne samo studentima, u pobuđivanju interesa za Latinsku Ameriku, već će i potaknuti ostatak hrvatske javnosti na promišljanje o ovom nepredvidljivom i oćaravajućem području.

Marko Kovačić